

ارتباط کیفیت خواب و سلامت روان با توجه به وضعیت دموگرافیک در ۸۵۰ بیمار مبتلا به COPD

علیرضا اسلامی نژاد^۱، میترا صفا^{۲*}، فاطمه قاسم بروجردی^۳، فرزانه حاجی زاده^۴،

مریم پشم فروش^۵

- ۱) مرکز تحقیقات بیماری‌های مزمن تنفسی، پژوهشکده سل و بیماری‌های ریوی، مرکز آموزشی، پژوهشی و درمانی سل و بیماری‌های ریوی بیمارستان دکتر مسیح دانشوری، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی، تهران، ایران
- ۲) مرکز تحقیقات سل بالینی و اپیدمیولوژی، پژوهشکده سل و بیماری‌های ریوی، مرکز آموزشی، پژوهشی و درمانی سل و بیماری‌های ریوی بیمارستان دکتر مسیح دانشوری، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی، تهران، ایران
- ۳) مرکز تحقیقات بیماری‌های مزمن تنفسی، پژوهشکده سل و بیماری‌های ریوی، مرکز آموزشی، پژوهشی و درمانی سل و بیماری‌های ریوی بیمارستان دکتر مسیح دانشوری، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی، تهران، ایران
- ۴) بیمارستان دکتر مسیح دانشوری، تهران، ایران
- ۵) دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده:

بی‌خوابی در بین افراد مبتلا به بیماری مزمن ریوی اختلالی شایع می‌باشد و بیشتر بیماران از تأخیر شروع خواب، بیدار شدن‌های متعدد در طول خواب و خواب‌آلودگی در طول روز، که کیفیت زندگی آنها را پائین می‌آورد، شکایت دارند. در این مطالعه مشکلات خواب و سلامت روان بیماران انسدادی مزمن ریوی (COPD) بستری در بیمارستان بررسی و ارتباط این دو با توجه به وضعیت دموگرافیک بیماران مورد ارزیابی قرار گرفت. نمونه این پژوهش شامل ۸۵۰ بیمار COPD بستری در بیمارستان دکتر مسیح دانشوری در سال ۱۳۹۵-۱۳۹۴ بود. پرسشنامه‌های اطلاعات دموگرافیک، کیفیت خواب پیتزبورگ و سلامت روان، که پایایی آن در همین پژوهش ۰/۷۳ برآورد شد، از بیماران اخذ و سپس اطلاعات با استفاده از آمار توصیفی و آزمون‌های t مستقل، تحلیل واریانس یک‌راهه، تحلیل واریانس دوراهه و همبستگی پیرسون به‌وسیله نرم‌افزار آماری SPSS-22 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. ۵۳/۶ درصد پاسخ‌دهندگان را زنان و ۴۶/۴ درصد را مردان تشکیل می‌دهند. میانگین سنی ۵۳/۸۸ ± ۱۶/۵ سال بوده است. ۳۵/۵٪ بیماران مبتلا به مشکلات خفیف خواب، ۲۶/۲٪ مبتلا به مشکلات متوسط خواب و ۵/۹٪ مبتلا به مشکلات شدید خواب بودند. از نظر وضعیت سلامت روان، ۳۳/۲٪ افراد دچار مشکلات خفیف، ۲۵/۷٪ دچار مشکلات متوسط و ۴/۷٪ دچار مشکلات شدید بودند. بین سنین مختلف تفاوت معناداری در زمینه اضطراب ($P=0/01$) و ناتوانی در کنترل نگرانی ($P=0/05$) مشاهده شد، اما بین سنین مختلف در زمینه افسردگی تفاوتی معنی‌داری مشاهده نشد. بین خواب مفید و اضطراب، اختلال خواب و اضطراب، نمره کل خواب و اضطراب، اختلال خواب و افسردگی، اختلال در عملکرد روزانه و افسردگی، همبستگی مثبت و معنادار وجود داشت. بیشترین شدت همبستگی بین نمره کل کیفیت خواب با نمره کل سلامت روان بود. در بیماران مبتلا به COPD، نمرات اختلال خواب، اختلال عملکرد روزانه، اضطراب، افسردگی و سلامت روان بین زنان و مردان متفاوت بود. بطوری که زنان بیش از مردان دچار مشکلات خواب و سلامت روانی بودند. با توجه به نتایج فوق، توجه و بررسی سلامت روان و کیفیت خواب در بیماران COPD حائز اهمیت فراوان است. در واقع مراقبت بالینی و درمان همزمان جسم و روان یک ضرورت بنظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: بیماری انسدادی مزمن ریوی، سلامت روان، کیفیت خواب

* نویسنده مسئول :

دکتر میترا صفا، مرکز تحقیقات سل بالینی و اپیدمیولوژی، پژوهشکده سل و بیماری‌های ریوی، بیمارستان دکتر مسیح دانشوری، نیاوران، دارآباد، انتهای خیابان پور ایتهاج، تهران، ایران، کدپستی: ۱۳۴۴۴-۱۹۵۶۹، پست الکترونیک: anahita86@yahoo.com